

Respons

Vest-Sahara/Marokko: Flytting fra de Polisario-styrte leirene rundt Tindouf, Algerie til marokkansk-kontrollert Vest-Sahara og Marokko

Problemstilling:

- Står personer fra de Polisario-styrte leirene rundt Tindouf, Algerie fritt til å flytte til marokkansk-kontrollert Vest-Sahara og til Marokko?

Står personer fra de Polisario-styrte leirene rundt Tindouf, Algerie fritt til å flytte til marokkansk-kontrollert Vest-Sahara og til Marokko?

Mange tusen vest-sahariere flyktet fra krigshandlinger mellom Marokko og Polisario i 1975 og bosatte seg i leire i området rundt byen Tindouf, sørvest i Algerie (se kart under). I dag teller leirene til sammen 100 000 innbyggere¹.

Det er en utbredt oppfatning i Marokko at innbyggerne i leirene er sperret inne og holdt tilbake mot sin vilje av Polisario. På bakgrunn av slike oppfatninger var bevegelsesfriheten ut av leirene et av hovedtemaene i den omfattende rapporten til Human Rights Watch om menneskerettighetene i leirene fra 2008.

HRW (2008) viser i sin rapport at det er betydelig mobilitet mellom leirene og marokkansk-administrert Vest-Sahara. Personer fra leirene kan ha ulike grunner til å reise til og oppholde seg i marokkansk-kontrollert Vest-Sahara, enten midlertidig eller permanent. Slike grunner kan være politisk overbevisning (at personen ikke lenger har tro på Polisarios politiske prosjekt), økonomiske årsaker (at personen har økonomiske interesser i Marokko eller ser for seg bedre økonomiske muligheter i Marokko enn i leirene), medisinske årsaker, utdanning, familiære årsaker og lignende. Mange har også en nomadisk bakgrunn og er vant til å forflytte seg rundt.

¹ Innbyggertallet i leirene er et kontroversielt spørsmål. Det oppgitte tallet er et estimat fra FNs matvareprogram fra 2005, sitert i Zunes & Mundy 2010.

Det er ikke kjent at Polisario har hindret noen i å gjenbosette seg i marokkansk-kontrollert Vest-Sahara. Det er heller ikke kjent at det å forlate leirene innebærer noen fare for reaksjoner mot gjenværende slektninger:

The Polisario does not prevent camp residents from leaving the camps on trips of limited duration or to settle elsewhere permanently. Sahrawis who seek to leave generally find a way to do so. [...] [N]o current or former camp resident provided us with specific, verifiable information about any camp resident whom the Polisario had prevented from resettling in the Moroccan-controlled area. [...] None said they had heard of any acts of reprisal taken by the Polisario against relatives of persons who moved from the camps to Moroccan-controlled territory (HRW 2008, s. 124-126).

Tidligere ble avhopp fra leirene ofte brukt i propagandaøymed av marokkanske myndigheter. Ifølge menneskerettsaktivist Mohammed Daddach (møte i Oslo, november 2011), hører dette til sjeldenhetene i dag, fordi det er så vanlig at personer i leirene bryter opp og flytter tilbake til marokkansk-kontrollert Vest-Sahara.

Når det gjelder reise til den delen av Vest-Sahara som Polisario kontrollerer (rundt 15 % av det omstridte territoriet), er det lite bosetting der overhodet, og lite bebyggelse utover militære installasjoner. Det er derfor lite sannligsynlig at en person som ønsker å forlate de Polisario-styrte leirene rundt Tindouf vil ønske å reise dit. Siden muren som skiller den marokkansk-kontrollerte og den Polisario-kontrollerte delen av Vest-Sahara er sterkt minebelagt, er det vanlig å forlate leirene gjennom Hamra-kontrollposten på grensen mellom Algerie og Mauritania, og så søke om innreisetillatelse til Marokko på det marokkanske konsulatet i Mauritania. Mauritania anerkjenner Den saharawiske arabiske demokratiske republikk (SADR), og personer fra leirene rundt Tindouf trenger derfor ikke visum for å reise inn i Mauritania. For å reise fra leirene til land som ikke anerkjenner SADR, må man ha algerisk pass, som man må søke om via Polisario. Ifølge HRW (2008, s. 123-130) nekter ikke Polisario personer algerisk pass på bakgrunn av søkerens politiske holdninger, men bruker ofte lang tid (flere måneder, ofte år) på å behandle passøknaden.

Personer som flyktet fra Vest-Sahara, og deres etterkommere, har fulle statsborgerrettigheter i Marokko dersom de ønsker å returnere dit fra leirene. Forutsetningen er at de anerkjenner Marokkos råderett over området og ikke driver det marokkanske myndigheter anser for å være anti-marokkansk virksomhet (se Landinfo 2012 for en beskrivelse av marokkanske myndigheters reaksjoner på aktivisme i marokkansk-kontrollert Vest-Sahara).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør

Respons Vest-Sahara/Marokko: Flytting fra de Polisario-styrte leirene rundt Tindouf, Algerie til marokkansk-kontrollert Vest-Sahara og Marokko

være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- HRW, dvs. Human Rights Watch (2008, 19. desember). *Human Rights in Western Sahara and in the Tindouf Refugee Camps. Morocco/Western Sahara/Algeria*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/reports/2008/12/19/human-rights-western-sahara-and-tindouf-refugee-camps-0> [lastet ned 9. august 2012]
- Landinfo (2012, 13. mars). *Aktivisme i Vest-Sahara*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/2019/1/2019_1.pdf [lastet ned 16. august 2012]
- United Nations (2004). *Map n° 3175 Rev. 2, Western Sahara*. New York: United Nations. Tilgjengelig fra <http://www.un.org/Depts/Cartographic/map/profile/wsahara.pdf> [lastet ned 21. august 2012]
- Zunes, S. & Mundy, J. (2010). *Western Sahara. War, nationalism, and conflict irresolution*. Syracuse, NY: Syracuse University Press.

Muntlige kilder

- Mohammed Daddach, menneskerettighetsaktivist og vinner av Rafto-prisen. Møte i Oslo 10. november 2011.

© Landinfo 2012

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Vedlegg: kart

Kart over Vest-Sahara (United Nations 2004).

Respons Vest-Sahara/Marokko: Flytting fra de Polisario-styrte leirene rundt Tindouf, Algerie til marokkansk-kontrollert Vest-Sahara og Marokko